

העותרים :

חנאן אבו עאישה-חלמאן ואח'

ע"י עו"ד יותם בן הלל ו/או עו"ד ליאורה בכור
רח' הסורג 2, ירושלים 9414502
טל': 02-5661388, פקס: 02-5663002
דוא"ל: yotam@bbhlaw.co.il

- נגד -

המשיבים :

שר הביטחון ואח'

ע"י פרקליטות המדינה,
משרד המשפטים, ירושלים
טל': 073-3925590 ; פקס: 02-6467011

תגובה מטעם העותרים

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 24.11.2024, מוגשת בזאת תגובה מטעם העותרים.

1. בהחלטת בית המשפט הנכבד מיום 12.9.2024 נקבע כדלקמן :

"בתגובתם המקדמית של המשיבים צוין כי הנוהל מושא העתירה יעמוד כפיילוט עד ליום 20.10.2024, ולאחר מכן תתקבל החלטה על המשך תחולתו.

בשים לב לכך שמועד סיומו של הפיילוט קרוב; ולכך שההחלטה שעתידיה להתקבל באשר לשאלת המשך תחולת הנוהל או שינויים אפשריים בו עשויה להשפיע על המשך הטיפול בעתירה – בשלב זה אני מורה כי על המשיבים להגיש הודעת עדכון בנדון עד ליום 30.10.2024. לאחר מכן יוחלט על המשך הטיפול בעתירה".

2. מועד סיומה של תקופת הפיילוט – חלף. ביום 31.10.2024 פורסמה באתר המשיבים ההודעה הבאה :

"ביום 20 באוקטובר 2022 פורסם "נוהל כניסה ושהייה של זרים לאזור יהודה ושומרון-2022". בהתאם להוראותיו, הוגדר כי הנוהל יופעל בתקופת נסיון ("פיילוט") למשך שנתיים. בהתאם לאמור בסעיף 3(ב) לחלק ד' בנוהל, נעדכן כי הוחלט שהנוהל ימשיך לעמוד בתוקפו.

יובהר, כי ייתכנו שינויים בנוהל, הן בעקבות הנסיון הנלמד מתקופת הפעלתו עד כה והן בעקבות שינויי מדיניות העשויים להתבצע מעת לעת." (ההדגשה הוספה – י.ב.).

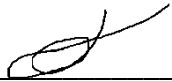
3. כך, בהתייחס לאמור בהחלטת בית המשפט הנכבד "באשר לשאלת המשך תחולת הנוהל או שינויים אפשריים", החליטו המשיבים **לא לערוך בשלב זה כל שינוי בנוהל מושא העתירה**.
4. כזכור, העתירה דן תוקפת, בראש ובראשונה, את הפגמים בנוהל בכל הקשור ל"בקשות ההסדרה" של מעמד הקבע, ובכלל זה את עמדתם הבלתי חוקית של המשיבים לפיה "לא תאושר בקשה להסדרה, אם זו אינה עולה בקנה אחד עם הנחיות הדרג המדיני, לרבות במקרה בו אין מכסה פנויה". (חלק ד' לנוהל, סעיף 3(ד)(2)(א)). במקביל – מאחר שעל מנת לממש את זכותם לחיי משפחה, מוכפפים זרים אלה, שלא בטובתם, למשטר של אשרות – תוקפת העתירה דן הוראות נוספות בנוהל, העוסקות ישירות במשטר זה.
5. מן האופן בו מנוסח הנוהל, וכפי שפורט בעתירה ובתגובת העותרים מיום 8.9.2024, עולה כי הנוהל בנוסחו הנוכחי לוקה מאוד בכל הקשור לשתיים מתוך שלוש תכליותיו, כפי שהגדירו אותן המשיבים. כך, באשר לתכלית של "עיון כללים מנחים שקופים וברורים לאופן הטיפול בבקשות": חוסר הבהירות הקיים כיום לגבי הוראות הנוהל העומדות בבסיס משטר האשרות – בכל הקשור לקריטריונים להארכת אשרות; מי נדרש לתאם את כניסתו לשטחים; האפשרות לעבוד בשטחים, ועוד – פוגע קשות בהתנהלותן של המשפחות ומותיר אותן בחרדה תמידית באשר לעתידן בגדה, ובכל פעם בה האזרח הזר מבקש להיכנס לשטחים.
6. כך גם באשר לתכלית נוספת של הנוהל, "הבטחת עמידת המפקד הצבאי בחובותיו לשמור על סדר וחיים ציבוריים תקינים באזור". המצב הקבוע, בו נמנעת הסדרת המעמד מבני המשפחות של תושבי השטחים ללא הגבלת זמן – מטעמים פוליטיים ותוך פגיעה קשה בזכות לחיי משפחה – איננו עולה בקנה אחד עם חובותיו של המפקד הצבאי לאפשר חיים ציבוריים תקינים בשטחים. זאת, בוודאי כאשר עסקינן במצב כה ארוך של כיבוש מתמשך, אשר סופו איננו נראה באופק.
7. נזכיר: נושא השהייה בשטחים של זרים, ובפרט קרובי משפחה מדרגה ראשונה של תושבי השטחים, נמצא זה קרוב ל-10 שנים בבחינה. בשנים 2017-2019 הוגשו לפחות חמש עתירות לבית המשפט הנכבד במטרה להביא לבחינה מחדש של נושא מתן מעמד הקבע בשטחים לקרובי משפחה של תושבי שטחים. בנוסף, בשנת 2019 הוגשה עתירה מקיפה בה נדרש תיקונו של "נוהל כניסת זרים לשטחי איו"ש". עתירה זו הייתה תלויה ועומדת למעלה משלוש שנים, ובסופה התקבל הנוהל החדש, מושא העתירה דנן, בפברואר 2022.
8. העותרים הגישו השגה מפורטת באשר לנוהל ביום 23.3.2022, ובהמשך, ביום 23.6.2022, גם עתירה לבית המשפט הנכבד (בג"ץ 4270/22 עטא ואח' נ' שר הביטחון ואח'). עתירה זו נדחתה לאחר שהמשיבים הודיעו כי כניסת הנוהל לתוקף תידחה ליום 5.9.2022. **החל מאותו יום הנוהל בתוקף, והמשיבים פועלים זה למעלה משנתיים על פיו**.
9. ביום 4.9.2022 גם פורסם נוסח חדש של הנוהל, אשר נקבע כי ייכנס לתוקף ביום 20.10.2022. בנוסחו החדש של הנוהל, בכל הקשור להסדרת מעמד הקבע – הנושא המרכזי בו עוסקת עתירה זו – כלל לא נעשו שינויים. בנוסף, השינויים שנעשו באשר להסדרת כניסה לשטחים והשהייה בהם – אשר גם

בהם מתמקדת העתירה, בהיותם קשורים בעבותות לעניינם של קרובי המשפחה של תושבי השטחים – חלו שינויים קוסמטיים בלבד. כך, בכל הקשור לשאלת הצורך בתיאום הכניסה, הארכת האשרות, אשרות השלב"ז, ההשגות על סירובי הכניסה, ועוד – לא חל כל שינוי.

10. זאת ועוד, ההשגות אותן הגישו העותרים על הנוהל המעודכן מספטמבר 2022 נדחו אחת לאחת על ידי המשיבים, במכתבם לעותרים מיום 20.10.2022. וגם כיום, למעלה משנתיים לאחר שפורסם הנוסח המעודכן של הנוהל – המשיבים עומדים מאחוריו, ומצדיקים בתגובתם המקדמית את עמדתם הנוקשה בדבר הסירוב לבחון לגופן "בקשות הסדרה" ובדבר נחיצותו של משטר האשרות הנוקשה, על כל הוראותיו ודקדוקיו. החלטתם של המשיבים מיום 31.10.2024, להותיר את הנוהל בתוקפו ללא כל שינוי, תואמת את התנהלותם כאמור.

11. סבבי ההשגות והתיקונים וההשגות על התיקונים הגיעו אפוא לידי מיצוי. לאחר כ-10 שנים בהן העניין תלוי ועומד, ולפחות שבע עתירות שעסקו הן במעמד הקבע והן בנוהל עצמו – הגיע הזמן אפוא להתמודד עם ההפרות הקשות של זכויות האדם המגולמות בנוהל, ולהכריע. זאת, בוודאי לאור העובדה שהפגיעה בזכויות נמשכת באופן יומיומי.

12. לאור כל האמור, מבקשים העותרים כי ייקבע בעתירה דיון בהקדם.

יوتם בן הלל, עו"ד

ב"כ העותרים

היום, 24 בדצמבר, 2024